

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu VII Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Krystyna Dereń-Szydłowska

Sędziowie: SSO Wacława Macińska (ref.)

SSO Ryszard Kozłowski

Protokolant : Małgorzata Miodońska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2015 r. we Wrocławiu - na rozprawie

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko Z. S. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe (...) w O.

o odszkodowanie i wynagrodzenie

na skutek apelacji powódki A. C.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2014 r. sygn. akt IV P 828/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka A. C. domagała się zasądzenia od pozwanego Z. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe (...) w O.:

1. odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia w związku z rozwiązaniem umowy o pracę z pozwanym z powodu ciężkiego naruszenia przez pracodawcę podstawowych obowiązków pracowniczych w trybie art. 55 § 1¹ kp
2. odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia
3. kwoty 31.972,00 zł tytułem niewypłaconego wynagrodzenia za okres od 04 listopada 2011r. do dnia 11 lipca 2013r.

Wyrokiem z dnia 15 października 2014r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo, zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.997 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, a nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

W oparciu o zebrany materiał dowodowy w tym zeznania świadków M. P. (1), M. P. (2), R. Z., A. K., przesłuchania stron, a także dokumentacji dotyczącej przebiegu zatrudnienia powódki, dokumentacji związanej z przychodami i rozchodami rozliczeń PIT, list płac, korespondencji między powódką a stroną pozwaną – Sąd Rejonowy ustalił że:

powódka zatrudniona była u pozwanego od dnia 7 listopada 2011r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku księgowej gdzie prowadziła m.in. dokumentację księgową, naliczała wynagrodzenie dla pracowników, dokonywała przelewów do Urzędu Skarbowego w postaci zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i z tytułu podatku VAT. Czasami wypłacała w gotówce także wynagrodzenie pracownikom.

Wynagrodzenie za pracę było wypłacane pracownikom w formie gotówkowej do rąk, które podlegało pokwitowaniu na liście płac. Zdarzało się, że z uwagi na brak listy płac w chwili wypłaty wynagrodzenia listy płac były podpisywane w późniejszym terminie.

Pracownicy otrzymywali wynagrodzenie w sposób regularny. Po rozwiązaniu stosunku pracy przez powódkę wypłatą wynagrodzenia zajmował się pozwany, który nie przedstawiał pracownikom listy płac do pokwitowania oraz ze zwłoką dokonywał płatności z tytułu VAT i składek na ZUS.

Powódka otrzymywała wynagrodzenie od 02.01.2013r. w wysokości 1.600,00 zł brutto, a średniomiesięczne wynagrodzenie powódki wynosiło 1.320,64 zł. Powódka nie zgłaszała pracodawcy nieprawidłowości w przedmiocie warunków pracy, bezpieczeństwa lub higieny pracy, a przed przystąpieniem do pracy przeszła przeszkolenie z zakresu bhp.

W okresie zatrudnienia u strony pozwanej, powódka jednocześnie świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz innego pracodawcy na co pozwany wyraził zgodę.

W okresie od dnia 4 listopada 2011r. do dnia 11 lipca 2013r. powódka otrzymała wynagrodzenie za pracę do rąk własnych, jedynie wynagrodzenie za miesiąc marzec 2013r. i kwiecień 2013r. otrzymała na rachunek bankowy na jej prośbę.

Strona pozwana przesyłała zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych – powódki.

Powódka złożyła deklarację podatkową za rok 2011 i 2012 w których wykazała dochód z wynagrodzeniem za pracę.

Pozwany wzywał powódkę do złożenia dokumentacji dotyczącej firmy strony pozwanej, po złożeniu przez nią oświadczenia w dniu 5 lipca 2013r. o rozwiązaniu umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, z dniem 11 lipca 2013r.

Jako przyczynę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia powódka podała:

- utratę zaufania
- ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych polegających na niewypłaceniu wynagrodzenia za wykonaną pracę od 04 listopada 2011r.
- przywłaszczenie mienia pracodawcy

Strona pozwana oświadczeniem z dnia 27 sierpnia 2013r., które powódka otrzymała 30 sierpnia 2013r. rozwiązała umowę o pracę bez wypowiedzenia z powodu niestawienia się do pracy, niepodjęcia pracy oraz przywłaszczenia dokumentacji.

Przeprowadzona u strony pozwanej kontrola Inspekcji Transportu Drogowego stwierdziła nie dopełnienie obowiązku w postaci zgłoszenia zmian danych.

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd I instancji oceny zeznań świadków M. P. (1), M. P. (3), R. Z. oraz pozwanego Z. S. dokonał w kontekście nieosobowego materiału dowodowego uznając, że relacje tych osób są spójne ze zgromadzonym materiałem dowodowym, logicznie z nim korespondują, wzajemnie się uzupełniają i wskazują że strona pozwana w sposób terminowy wypłacała wynagrodzenia pracownikom.

Zeznania świadka A. K. wskazywały iż powódka w okresie zatrudnienia u strony pozwanej jednocześnie była zatrudniona u innego podmiotu w pełnym wymiarze. Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom powódki w zakresie w jakim korespondowały one z pozostałym zgromadzonym materiałem w sprawie.

Ponadto Sąd I instancji uznał za nieistotne zeznania świadka J. Z. i S. S. z uwagi na krótkotrwały okres zatrudnienia oraz fakt iż świadczyli oni czynności na rzecz strony pozwanej na podstawie umowy zlecenia.

Sąd oddalił pozostałe liczne wnioski dowodowe obu stron w oparciu o art. 217 § 3 kpc w zw. z art. 227 kpc. Oddalił także wniosek dowodowy w postaci żądania opinii biegłego grafologa albowiem powódka nie kwestionowała okoliczności iż sporządzała dokumentację księgową.

Sąd Rejonowy analizując materiał dowodowy zebrany w spornej sprawie uznał, że roszczenia powódki są nieuzasadnione.

W ocenie Sądu I instancji brak było podstaw do zasądzenia odszkodowania w trybie art. 55 § 1¹ kp podane przyczyny zarzucane pracodawcy jak utrata zaufania, naruszenie przepisów z zakresu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz przywłaszczenia mienia nie znalazły oparcia w materiale dowodowym sprawy i były oparte wyłącznie na twierdzeniach powódki.

Za nieuzasadnione uznał Sąd I instancji roszczenie powódki dotyczące odszkodowania w związku z ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków przez pracodawcę polegających na niewypłaceniu powódce wynagrodzenia za cały okres pracy u pozwanego tj. za okres od 4 listopada 2011r. do 11 lipca 2013r.

Jak bowiem wynika z materiału dowodowego w szczególności zeznań świadków M. P. (1), M. P. (2), R. Z. wynagrodzenie za pracę było wypłacane do rąk własnych za potwierdzeniem na liście płac. W sytuacji gdy pracownik wyraził zgodę i wolę otrzymania wynagrodzenia za pracę na konto przelewy dokonywane były na rachunek bankowy.

Do obowiązków powódki z racji zajmowanego stanowiska księgowej należało naliczanie wynagrodzenia, dokonywanie wypłaty zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych i składek na ubezpieczenie społeczne.

W motywach swojego uzasadnienia Sąd I instancji podkreślając, że powódka dokonała rozliczenia z tytułu uzyskanych przychodów za pracę za rok 2011 i 2012 ocenił, że sprzeczne z zasadami logiki byłoby postępowanie powódki wskazujące na przychód przed organem podatkowym, w sytuacji w której go rzekomo nie otrzymała, skutkowałoby to bowiem stratą finansową po jej stronie.

W ocenie Sądu I instancji nie sposób także przyjąć, że powódka jako księgowa która naliczała i nieraz wypłacała wynagrodzenie pracownikom sama nie dopełniała tych obowiązków wobec swojej osoby. Ponadto miała ona dostęp do rachunków bankowych strony pozwanej zatem mogła bez żadnych przeszkód dokonać przelewów.

Z potwierdzeń przelewów oraz wpłaconych zaliczek na podatek dochodowy, składek na ubezpieczenie społeczne wynika, że strona pozwana dokonywała zapłaty tych należności.

Także z dokumentów w postaci potwierdzeń przelewów wynika, że powódce za pracę w miesiącu marcu i kwietniu 2013 roku dokonano przelewem na rachunek określonych kwot (1.200 zł - II 2013r. i 1.200 zł - V 2013r. k. 26 - 30).

Powyższe okoliczności i rozważania legły u podstaw oddalenia przez Sąd I instancji roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za okres od 4 listopada 2011r. do 11 lipca 2013r. Sąd I instancji wskazał w motywach swojego uzasadnienia, że wbrew art. 6 kc w zw. z art. 300 kp oraz 232 kpc powódka w żaden sposób nie udowodniła swoich twierdzeń, co do braku

wypłaty wynagrodzenia za pracę w spornym okresie. W ocenie Sądu I instancji powódka otrzymywała od pracodawcy wynagrodzenie za pracę za sporny okres, a zatem nie mogła w sposób skuteczny żądać jego wypłaty a ponadto ze względu na chociażby doświadczenie życiowe i wykonywaną funkcję głównej księgowej trudno przyjąć aby powódka przez tak długi okres wykonywała pracę bez należnego jej wynagrodzenia.

Brak również było podstaw do zasądzenia odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę, gdyż złożone 30 sierpnia 2013r. oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę w ocenie Sądu I instancji nie można było uznać za skuteczne wobec skutecznego (i nie odwołanego) oświadczenia powódki o rozwiązaniu umowy o pracę z dniem 11 lipca 2013 roku.

Skoro nie doszło do rozwiązania umowy o pracę przez pracodawcę lecz w wyniku oświadczenia woli złożonego przez powódkę, brak było podstaw do dochodzenia odszkodowania z art. 56 kp.

Orzeczenie o kosztach postępowania Sąd I instancji oparł o art. 98 kpc.

Apelację o powyższego wyroku nie przytaczając podstaw apelacyjnych złożyła powódka zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez Sąd I instancji, że nie jest uzasadnione zasądzenie dochodzonego odszkodowania w związku z rozwiązaniem przez powódkę umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przerzuceniu obowiązku wynikającego z art. 6 kc na powódkę i wykazania że pracodawca nie wypłacił jej wynagrodzenia mimo, że strona pozwana nie przedstawiła listy płac
- nie wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, a to kondycji finansowej strony pozwanej i oddalenie wniosków dowodowych powódki zawartych w piśmie z 19.12.2013r.

Wskazując na powyższe powódka domagała się:

- 1/ dopuszczenia dowodów oddalonych przez Sąd I instancji, a w skazanych w piśmie z 19.12.2013r.
 - 2/ zobowiązanie strony pozwanej do przedłożenia pism z jakimi pozwany zwracał się do ZUS i US w O.
 - 3/ dopuszczenie dowodów z rachunków bankowych pozwanego
 - 4/ dopuszczenie nowych dowodów jakie mogą ujawnić się w sprawie w tym akt Prokuratury Rejonowej w Oławie w sprawie Ds 2221/14
- i zmiany zaskarżonego orzeczenia przez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji jako nieuzasadnionej i pominięcie wniosków dowodowych jako spóźnionych oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja powódki nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy przeprowadził szczegółowe i wnikliwe postępowanie dowodowe, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym które ocenił zgodnie z obowiązującymi zasadami, wskazał dowody na których się oparł, wyjaśnił ponadto szczegółowo podstawy prawne z przytoczeniem prawa i szczegółowo je uzasadnił zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc.

Sąd Okręgowy ustalenia te i rozważania w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Nie ulega wątpliwości, że właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego i konsekwencji stąd wynikających zależy od prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych. W pierwszej kolejności powstaje zatem konieczność rozważenia dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych.

W tym stanie zarzuty naruszenia prawa procesowego, czy też dokonanie błędnych ustaleń faktycznych mają pierwszeństwo przed stawianymi zarzutami naruszenia prawa materialnego.

Sąd Okręgowy dokonał zatem w pierwszej kolejności oceny prawidłowości przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego. Należy podkreślić, że apelacja powódki nie przytacza podstaw apelacyjnych powołując się ogólnikowo na błąd w ustaleniach faktycznych, które legły u podstaw rozstrzygnięcia.

Nieuzasadniony jest zarzut apelacyjny dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, jak również nierozpoznanie istoty sprawy.

Błąd lub sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego zachodzi wówczas, gdy z materiału zgromadzonego przez Sąd w toku postępowania nie da się dojść w sposób logiczny do wyprowadzonej przez Sąd konkluzji. Błąd lub sprzeczność musi dotyczyć ustaleń istotnych to znaczy mogących mieć wpływ na wynik sprawy.

Strona powołująca się na błąd lub sprzeczność istotnych ustaleń z zebraniem materiałem dowodowym w sprawie, musi wykazać przy tym, w czym się tych uchybień dopatruje i dlaczego mogły one mieć wpływ na wynik sprawy.

Nie zachodzi natomiast błąd lub sprzeczność jeżeli ustalenia faktyczne są identyczne z częścią zebranego materiału dowodowego, a Sąd w sposób prawidłowy wyjaśnił dlaczego ustalenia te oparł tylko na części materiału.

Sąd Okręgowy nie dopatruje się błędu ani sprzeczności ustaleń Sądu I instancji z zebraniem materiałem dowodowym, a zarzut ten ma charakter polemiczny z ustaleniami Sądu I instancji.

Także Sąd Okręgowy nie dopatrył się dowolnej oceny odebranych zeznań, czy też przedstawionych przez stronę dokumentów. Podkreślenia bowiem wymaga, że jeżeli z zebranego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać.

Przeprowadzone ustalenia faktyczne, jak już wcześniej podkreślono korespondują ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i jednocześnie nie przekraczają wyznaczonych przepisem art. 233 § 1 kpc granic swobodnej oceny dowodów.

Zgodnie bowiem z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a zatem jak podkreśla się w orzecznictwie z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności.

Fakt, że przedstawione przez skarżącego dowody zostały cenione niezgodnie z jego intencją, nie oznacza naruszenia art. 233 § 1 kpc. Ocena dowodów należy bowiem do Sądu orzekającego a zasada swobodnej oceny dowodów odnosi się zarówno do wyboru środków dowodowych jak i do sposobu ich przeprowadzenia. Sąd Rejonowy w motywach swojego uzasadnienia wskazał na jakich dowodach się oparł, ocenił wiarygodność zeznań świadków jak również zeznań stron. Nie zostały zatem naruszone przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Zgodnie z art. 217 §2 kpc Sąd pominię środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Okoliczności sporne w rozumieniu art. 217 § 2 kpc dotyczą faktów „mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie” (art. 227 kpc) a nie wszelkie okoliczności podnoszonych przez strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19.05.1997r. I PKN 179/97 Wokanda 1998/3/18).

Na podstawie art. 217 § 2 kpc w zw. z art. 227 kpc Sąd Rejonowy oddalił liczne pozostałe wnioski dowodowe zgłoszone przez powódkę w toku postępowania pierwszoinstancyjnego jak również dowód z opinii grafologa uznając je za zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Również Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zawarte w apelacji wobec wyjaśnienia istotnych okoliczności.

Oddalenie wniosku dowodowego jest czynnością procesową wynikającą z oceny dokonanej przez Sąd a nie jedynie oceną Sądu jak podnosi to apelująca.

Nie sposób zarzucić Sądowi I instancji, że uchybił on zasadom logicznego rozumowania i zasadom doświadczenia życiowego.

Apelacja w gruncie rzeczy sprowadza się do polemiki z niewadliwymi ustaleniami Sądu, a to nie mogło wywołać pozytywnego skutku. Nie jest bowiem wystarczające przekonanie strony, o innej niż przyjął Sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998r. II CKN 4/98 niepubl.).

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut apelacyjny nie nazwany ale w istocie dotyczący naruszenia prawa materialnego tj. art. 55 § 1¹ kp tj. odszkodowania w związku z rozwiązaniem przez powódkę umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Także w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw, jak zasadnie uznał to Sąd I instancji, do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania w trybie art. 55 § 1¹ kp.

Należy zgodzić się za Sądem I instancji, że przytoczone przyczyny zarzucane pracodawcy jak utrata zaufania, naruszenie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz przywłaszczenie mienia nie znalazły oparcia w materiale dowodowym sprawy i były oparte wyłącznie o twierdzenia powódki.

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego, który uznał za nieuzasadnione roszczenia powódki dotyczące odszkodowania w związku z ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków przez pracodawcę polegających na niewypłaceniu powódce wynagrodzenia za cały okres pracy u pozwanego tj. od 4 listopada 2011r. do 11 lipca 2013 roku, jak również roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za ten okres.

Nie ulega wątpliwości że stosownie do art. 6 kc (w zw. z art. 300 kp) powódka winna była wykazać zasadność swoich roszczeń. Sam fakt, że pozwany nie przedstawił list płac świadczących o wypłacie należnego powódce wynagrodzenia, nie może przemawiać na jej korzyść.

Okoliczność ta bowiem nie może być rozpatrywana w oderwaniu od ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego, a przede wszystkim funkcji jaką pełniła powódka u pozwanego wykonując odpowiedzialne obowiązki głównego księgowego.

Z materiału dowodowego wynikało jednoznacznie że do obowiązków powódki z racji zajmowanego stanowiska księgowego należało naliczanie wynagrodzenia, dokonywanie wypłat zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych i składek na ubezpieczenie społeczne.

Z potwierdzeń przelewów oraz wpłaconych zaliczek na podatek dochodowy, składek na ubezpieczenia społeczne wynika, że strona pozwana dokonywała zapłaty tych należności.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji że skoro powódka dokonała rozliczenia z tytułu uzyskanych przychodów za pracę za rok 2011 i 2012, to sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego byłoby postępowanie powódki wskazujące na przychód przed organem podatkowym w sytuacji w której powódka rzekomo nie otrzymała wynagrodzenia za ten okres.

Wiarygodność powódki podważa także fakt, że dochodzi ona wynagrodzenia za sporny okres, gdy tymczasem jak wynika z materiału dowodowego otrzymała ona wynagrodzenie za miesiąc marzec 2013 i kwiecień 2013r. na rachunek bankowy na jej prośbę.

Skoro wynagrodzenie było wypłacane pracownikom w formie gotówkowej do rąk i kwitowane na liście płac, a czasami sama powódka wypłacała także wynagrodzenie w gotówce pracownikom oraz zdarzało się, że z uwagi na brak listy w chwili wypłaty wynagrodzenia były podpisywane w późniejszym terminie i wynagrodzenie wypłacane było regularnie – należy przyjąć za Sądem I instancji, że powódka otrzymywała od pracodawcy wynagrodzenie za sporny okres.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić że nie do przyjęcia jest w ocenie Sądu Okręgowego fakt pozostawienia pracodawcy w trybie natychmiastowym przez osobę wykonującą funkcję głównej księgowej, która dysponuje całą dokumentacją księgową i zobowiązana jest do terminowych rozliczeń z urzędem skarbowym czy podatkowym i która w okresie współpracy z pozwanym pracowała na dogodnych dla siebie warunkach (pracując równocześnie na pełny etat u innego pracodawcy).

Trafnie zatem uznał Sąd Rejonowy, że w świetle zebranego materiału dowodowego brak było podstaw do zasądzenia dochodzonych roszczeń.

W świetle powyższego ogólne lakoniczne zarzuty apelacyjne stanowiły w istocie polemikę z ustaleniami i rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego, co skutkowało oddaleniem apelacji na podstawie art. 385 kp.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 98 kpc i § 11 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.02.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.).